

Heropenen, Herstellen, Herwaarderen.

Een coproductie tussen Tweede Kamerlid en woordvoerder cultuur Jorien Wuite en de D66 thema-afdeling Cultuur en Media.

cultuurenmedia.d66.nl

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white, bold, sans-serif font, centered within a solid green square.

D66

Inleiding

Met pijn in het hart sloten veel podia, theaters en musea twee jaar geleden tijdelijk de deuren. Niet wetende dat het tijdelijke weleens een hele nieuwe realiteit met zich mee zou kunnen brengen. De kunst-, cultuur- en creatieve sector heeft als geen ander een eindeloos innovatie vermogen en veerkracht vertoont. Met digitale voorstellingen, online tentoonstellingen en tal van ander ludieke acties trachten makers onze levens in lockdown sjeu en schoonheid te geven. Toch heeft juist het verlies aan live uitvoeringen makers pijn gedaan. De kunst van een live vertoning laat zich moeilijk vangen in een digitale voorstelling, zoals veel bezoekers van theaters en podia die nu weer open zijn ook kunnen beamen. Stedelijke kunst in vorm van muurschilderingen, architectuur en beeldende kunst maakte voor veel Nederlanders de coronawandelingen door eigen stad interessant, en vele van ons brachten veel tijd door met het lezen van boeken of het kijken van films. Allemaal zaken die zonder een florerende creatieve industrie er niet zouden zijn. Het bestaansrecht van kunst en cultuur is hiermee -juist in de afgelopen twee jaar- dubbel en dwars gebleken. In de universele verklaring van de rechten van de mens is het recht om deel te nemen aan het culturele leven opgenomen. Ook in onze eigen grondwet is opgenomen dat de overheid verantwoordelijkheid heeft voor het scheppen van “voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing”. Cultuur - en de verbijzondering daarvan; kunst - moet weer gezien worden als de essentiële voorziening die het is: als het fundament in plaats van het ornament van de samenleving.

Heropenen

De creatieve en culturele sector is de afgelopen twee jaar altijd de eerste geweest die de deuren moest sluiten, en de laatste die ze weer mocht openen. Dit, terwijl de sector heeft onderzocht en aangetoond de coronamaatregelen serieus in acht te nemen. D66 is daarom blij met het heropenen van de sector, en zet zich er voor in dat ook in de toekomst cultuur hoger op de agenda staat bij een eventuele volgende variant. In een lange termijnvisie van het kabinet moet worden opgenomen dat openbare culturele voorzieningen ontheffing krijgen mocht er weer een pandemisch nieuwe variant de kop opsteken. De creatieve en culturele sector is te waardevol voor onze cultuur en een (geestelijk) gezonde samenleving om constant de deuren te moeten sluiten.

Vanwege de impact van de pandemie, de vertraagde heropening van de culturele sector en de projecties over de terugkeer van bezoekers, moet de culturele en creatieve sector een politieke prioriteit worden en blijven. Centrale vraag daarbij voor D66 is hoe bevorderd wordt dat ondersteuning waar nodig, beschikbaar en toegankelijk blijft voor instellingen en zelfstandige culturele makers. Het gebrek aan zekerheid beïnvloedt op de lange termijn vernieuwing en ontwikkeling in de sector. Investeerders durven op dit moment nog onvoldoende nieuwe grote projecten aan te gaan, omdat het onzeker is wanneer deze ten uitvoer gebracht kunnen worden. Perspectief, steun waar nodig en een investeringsagenda met meer duidelijkheid zijn daarom essentieel voor de sector.

Herstellen

De pandemie heeft veel schade aangericht. Niet alleen hebben creatieve ondernemers het economisch zwaar. De sluitingen hebben voor veel creatieve makers ook mentaal een grote impact gehad. Het verdriet van het niet uit kunnen oefenen van hun vak en passie heeft velen diep geraakt. Een herstelplan voor de sector dient rekening te houden met de financiële en inhoudelijke schade die is ontstaan en zo bij te dragen aan het versterken van de weerbaarheid en een duurzaam herstel van de sector. Daarbij heeft de coronapandemie problemen blootgelegd die al langer speelden. De arbeidspositie staat binnen de creatieve en culturele sector onder druk. En dan gaat het niet alleen om kunstenaars, acteurs of musici, maar om alle vakmensen die nodig zijn om een tentoonstelling, voorstelling of optreden tot stand te brengen. Om de sector duurzaam te herstellen is een investering voor financiële continuïteit voor makers, uitvoerders en producerende instellingen broodnodig. De sector zal dan aantrekkelijk blijven om met creatieve passie in te blijven werken. Professionele makers zijn geen hobbyisten, maar vakmensen met diploma van MBO tot universitaire niveau en dienen daar naar betaald te worden, ook als ZZP'ers. Ook als producties niet doorgaan, moeten ZZP'ers

zekerheden krijgen dat zij betaald worden voor het werk dat zij al verzet hebben voor een productie. Zo wil D66 de waarde van de creatieve culturele sector voor de samenleving en onze cultuur blijvend herstellen.

D66 blijft zich inzetten voor een volwaardig herstelplan, met investeringen & subsidies die ook producenten en makers zekerheden biedt en hun stimuleert om weer projecten op te gaan starten in de sector, op een zo kort mogelijke termijn. Het coalitieakkoord bevestigt de noodzaak van dit herstelplan en heeft hier ook middelen voor beschikbaar gesteld. Wat D66 betreft ligt het zwaarte punt van dit plan bij het herstellen van de arbeidspositie van makers in Nederland.

Herstellen

Kunst en cultuur zijn wat D66 betreft geen luxeproduct. Toegang tot kunst en cultuur is een fundamenteel recht waar iedereen gebruik van moeten kunnen maken. De culturele en creatieve sector hebben Nederland zoveel meer te bieden dan een bezoek aan het museum of een theater. Kunst en Cultuur reiken van een Bach concert tot de Streamers, Rembrandt tot straatkunst, van Shakespeare tot slapstick. Kunst en Cultuur reiken tot in alle uithoeken van onze samenleving. Van vaste waarden in de schilderkunst tot de nieuwste beeldende ontwikkelingen in onze academies. Met springlevende opvoeringen van oude toneelteksten tot indringend spoken word. En zo groeit ons cultureel erfgoed, het DNA van onze samenleving.

Door middel van kunst en cultuur geven we vorm aan wie we zijn en hoe we de wereld zien, en ervaren. In een universele taal, van verhalen; woorden, klank, en beelden. In een taal die iedereen verstaat en die mensen verbindt. Kunst en cultuur laat ons de werkelijkheid telkens vanuit een ander gezichtspunt zien. Dat oefent ons in empathie, voedt ons voorstellingsvermogen en out-of-the-box-denken. Kunst en cultuur bestaan bij de gratie van vrijheid van meningsuiting. En zijn daarom onmisbaar in democratische samenleving.

In een tijd waarin we steeds meer polarisatie zien, kunnen culturele en creatieve instellingen juist een essentiële rol spelen bij het overbruggen van de kloof, die mensen scheidt. Samenwerkingen tussen podia en scholen, bieden jongeren unieke kansen om zich te ontwikkelen. Kunst- en cultuurinstellingen bieden veel verschillende groepen een podium, waardoor zij mensen met elkaar in contact brengen die anders elkaar nooit waren tegengekomen. Kunstwerken, voorstellingen, optredens, boeken en elke andere vorm van creatieve uitingen dagen ons uit om buiten onze eigen belevingswereld te kijken. Het leert ons empathie en begrip voor een ander standpunt. Cultuur is wat D66 betreft essentieel en verdient ook die behandeling, in zowel het publieke als het politieke debat. Wij zullen ons ook blijven inspannen om dit hoger op de politieke agenda te krijgen. Speciale aandacht hebben wij voor jonge makers, die de afgelopen paar jaar zijn afgestudeerd maar hun vak nog weinig hebben kunnen uitoefenen. Zij verdienen een speciaal podium wat ons betreft. Dit jaar willen we een week het Tweede Kamergebouw aanbieden als podium voor deze jonge makers, om hun kunsten aan een nieuw publiek te laten zien & de culturele sector meer zichtbaarheid te geven in het politieke debat. Met dit podium en met gebruik van andere inzet gaan we zo de dialoog actiever aan.

Verder willen we onderzoeken hoe we het bestaansrecht van en de toegang tot kunst en cultuur verder in wetgeving vast kunnen leggen. Op dit moment, beoogt de wet op het Speciaal cultuurbeleid vooral financiering mogelijk te maken en spreekt niet over bestaansrecht en aspecten van het recht om deel te nemen aan cultureel leven of culturele activiteiten. Dat willen we veranderen en we verkennen momenteel de routes hoe we dit beter kunnen verankeren. Inmiddels uitgewerkte verkenningen door anderen worden daarbij actief betrokken. Want versterking van de culturele sector; dat doen we samen!

Den Haag, 12 april 202